

Aljandh
hagoon

LONGI ALGROOL

LK

Report

1977-1978. @L.

Võistlusest

"MAITSEM
LOODUST"

võitlused osa: 40 ÕPILAST
3 ÕPETAJAT

VÕISTLUS OLI PÜHENDATUD MEIE SUURE
KODUMAA 60. AASTAPÄEVA TÄHISTAMISEKS.

60 60 60 60

... TEMAST EEMAL ON LINNAD,
KUS SUURI ON KOOLE.
TEMA MADALAD AKNAD
ON PÖLDUDE POOLE ...

Nii on kirjutanud M. Kesamaa oma luuletuses
„Kiibakool“.

Tänapäeolest iseloomulikumat mõtata meie kooli
kohta oleks juba raske leida.

Sügisel sai 100 aastat täis, mil Longi Algkool
on eksisteerinud nii looduse kasutajana, säilita-
jana kui ka kujundajana.

... Oli kunagi mahajäetud väsaga kaetud maa-
ala, kus metsloom hõlpsasti varju leidis. Ei mä-
leta, et veel 30 aastat tagasi oleks Karksi -
Longi - Põlli teele auto eksinud. Hobusegagi
oli raske liigelda. Osavamaad lapsed hüppa-
sid üle teel olevate veega täidatud aukude,
teised tulid tihti märgade jalgadega kooli.

Tänapäeval vähendab autojuht kiirust, sest
liiklusmärk „Lapsed“ nõuab ettevaatust. See aga
tähendab seda, et kohta on hakatud arvesta-
ma. Kunagi meie kool ei asu enam mahajäetud
kohas, siis nõuab see koolikollektiivi püüdu ja
haalt oma maalapikese korrashoiu eest.

Süü saavad õpilased kaasa minimaalse mõiste
loodused, siit algab nende kodu- ja kodumaa
mõiste, armastus põldude ja metsade, rivivate

järvede, rahva töö - kogu looduse vastu.

Kuigi meie kooli ümbrus ei paku piisavalt materjali tänapäeva õpilase arusaamade kujundamiseks, on meil ideaalsed võimalused nende silmaringi laiendamiseks Polli-Karksi kauni looduse abil.

Kaugemal tõeni jõuavad need lapsed kord aastate pärast, kuid aluse looduse tunnetamiseks võtavad nad kaasa nendest täidest ja tegemistest, millistele ise on kaasa elatud ja millistest ise osa võetud.

MÄRTS — HELGE VALGUSE JA ESIMESTE LINNUMÄÄLITSUSTE KUU.

- Õpibased täiendavad materjali sinilille kohta.
- Taimus lindudepäev teemal: „PÄÄSUKESEPÄEV.“
„Pääsukesepäev põhjusel, et kooli köögis pesitses eelmisel suvel suitsupääsukeste paar (juba 2. suve), mille tõttu mugav vaatlusi korraldada. Selleks päevaks kogusid õpilased materjali kirjandusest, luuletasid ise pääsukestest ja võistlesid joonistajad. „Pääsukesepäeva ettekandeid vaatasid - kuulasid ka vanemad. III kl. õpilaste korraldatud näitus „Meie ränd- ja paigalinnud (pillidel) meeldis kõigile. Näituse külastamise ajal kõlas helilindilt lindude hääl.“
- Parandati lindude pesakastid. Asetati üles

5 uut pesakasti.

- Kontrolliti kodudes asuvate pesakastide karras-olekut.
- Kevadisel pööripäeval täheledata sellisel päeval iseloomulikke omadusi. Koguti vanarahva tarkust kevadise pööripäeva kohta edaspidiseks.

APRILL — TEINE KEVADKUU.

Mida vaatame, kuulsime, tegime sellisel kuul?

- Traditsiooniks on muutunud oktoobrilaaste nädal.
 - E. Lenin ja loodus - vestlus, õpilased loevad luuletusi, laulavad.
 - T. Oktoobrilaps armastab loodust - loodus-temaaliste piltide kogumine, ühine vaatamine.
 - K. Stendi kaastamine „Meie ja loodus“.
 - N. Kommunistlik laupäevak.
 - R. Matk. „Kohtumine kevadega.“
 - L. Loodusteemalise pildi joonistamine.
 - P. Jalutuskäik vanematega loodusesse: mida nägime - kuulsime kevade saabumise kohta. (kokkuvõtte kirjandina).
- Algas materjalide süstematiseerimine sõnalis-muusikaliseks montaažiks „**RUKKI-LILL**“ (Väbar. Looduss. Keskm. soovil.)
- Viktoriin (kevadlillide tundmises.)
- Esinemine Tallinnas 3. klasside loodusepäeval teemal: „Rukkilill.“

Montaaki sissejuhatuses kõlas ammahhilt oma-
loominguline „Tervituslaul“.

Tervist teile, tervist teile,
tervist teile Longi perelt!

Õnne teile, õnne teile,
õnne kogu meie perelt!

Saavid teile, soovid teile,
palju indu, rõõmsaid hetkeid,
loodusesse, loodusesse

Õnnestunud ettevõtteid!

Jõudu tääle, jõudu tääle
teie loodussõpradele!

Taogu rõõmu, taogu rõõmu
teie töö me kodumaale!

- Ekskursioon Tallinna vaatamisväärsustega.
Külaskäik luomaaeda.
- Klassi looduskalender hakkas täienema
uute kevadekuulutajatega (piltidega).

MAI – KUUS LÕÖB MAA ÕITSELE.

- Looduskäitsepäev „Siirilill - õnnelill“
- Kohtumine Polli metsarahi om. Kimoneliga,
kes rääkis õpilastele metsa tähtsusest ja
kaitsest. Ta ütles, et mets ei tohi kunagi
kaduda.
- Võtame osa vabariiklikust loodussõprade
kokkutulekust Palamusel. Esitame oma
„Rukkilille“.

- „Rukkililliga“ esineme kooli lastevanematele.
 - Ja sõpruskoolile Lätis NSV Kuduma 8-kl. Kooli kollektiivile (tekstid tõlgiti läti keelde)
 - Korrastasime looduskaitse all oleva „Oli“ mets-äunapuu ümbruse.
 - Puhastasime okstest Palli-Longi pärnaallee.
 - Oktoobrilaste täheksed olid abiks Karksi ja Palli parkide korrastamisel.
 - Taimus Väidupäeva matk. Õpetaja jutustas, misugune oli Karksi 1945.a. Väidupäevaks. Jutustus viis meid tagasi hoopis teistsugusesse loodusesse. Saime aru, et inimene saab loodust oma tahtmiste mööda muuta. Misuguseks muutub Karksi loodus tulevikus, seda näeme siis kui kasvame suureks.
- Matkal rääkisime Muia kangelaskalmuse lili. (Einar).
- Matk „Mets - mitte ainult tarbeks, vaid ka iluks.“

Marsruut - Palli metsapark.

Saime teada, et Palli metsapark on kavandatud 1878. aastal (peaaegu 100 a. tagasi)

Õpetajal olid kaasas väikesed omavalmistatud õpperahendid „Silma loodusesse“, milliseid ta kõigile jagas. Läbi „silma“ vaadates nägime loodust vaid osaliselt. Oma valitud pilti pidime ka põhjendama.

Mina rääkisin: Ma näen maailma. Arun

Karksi ürgoru kaldal. Naem künngast puuderüh-
maga. Paremal asuv metsatukk varjab endas
taga midagi. Pildi keskel on meie õpilased.

Mees istub kivil, tüdrukud paistavad pööras-
te tagant. Pildil on erinevates toonides rohe-
list, pruuni, halli. Taevast on sinine. (Silvi)

Matkal leidsime rohkesti loodusele tüüpilisi
jooni. Saime aru, et looduses ei esine järsk
värvuste erinevusi. Loodus sulab tervikuks -
nii ütles õpetaja. Mida keegi ilusaks peitas:
ühele meeldis kõrge puu, teisele puude vahel
looklev teerada, kolmandal üksik kuller-
kupp, mis oleval nagu päike.

Meenus luuletus: Kullerkupp, kullerkupp
päiksekullaline nupp.

Miks sa lahti äit ei tee,
mis sul on seal nupu sees?

Värsile leidsime vastuse äiest (Gally).

Metsapargi lõunaservas asub Karksi pais-
järv. Õpetaja ütles, et ta oleval selle järve põh-
jas palju kordi kõndinud. Naersime. Ei
uskunud. Pargi reedusime jutu äigsuses, sest
järv pole veel kuigi vanal. Aga siit otse
võis tee Nuia.

Vaatlesime seetaimestikku, katsusime käe
ga järvevett. Külma oli! (Ure)

Palli peahoone ees kujundatud park
omab korrapärasust. Siin on rohkesti

kauneid puuküglasi. Siltidelt saime teada puude nimed. Meeldisid nuld ja igivanad tammed. Maikuu oli lilleaeda ka ääri puistanud.

- Rajaani õpilastööde näitusele esitasime looduslikust materjalist valmistatud käsitöid.
- Vabariiklikust õpilastööde näitusest aravõtnud 4 õpilast tunnustati.
- Pikiti ligemale 4500 lilletaime, millede eest hoolitsemine jätkub kuni taimele avamaale istutamiseni (Pelli katses. kasvukoos)
- Näitus „Varakevadised lilled“.

JUUNI — ESIMENE SUVEKUU.

- Jätkub töö koopiaias (vaatlused, katsed)
- Matk: „Vaadates - lähedal, käies - kaugel.“ Mitte keegi meist polnud kunagi üle Saviaru oru käinud, nüüd sai kõik teoks. Läksime seda metsarikast kohta vaatama. Ikka oli olnud nii, et nägime seda ainult kaugusest. Teiseks, olime huvitatud, kuidas sealtpoolt siapoole paistab. Möödusime Saviaru veskijäänustest, kuivaksjäänud Saviaru järvest ja olimegi soovitud kohas - Hirvikuülas. Kõik oli nagu meigi pool orgu, puudus vaid mets - mets. Aina kuused ja kuused, sekka lehtpuud ka. Vanasti olid siin hundid elanud, ka tänapäeval olvad mõnda hunti nähtud.

Inimesed ehitanud elamuud metsast kaugemale-
aruveerule. Tädi Selma rääkis, et elu on muutu-
nud siin lihtsamaks. Mõni aasta tagase
hakatud uut teed ehitatama, mille tõttu
kaubaauto sõitvat otse ukse ette. Käisime
uue tee lõpus ära (iitl sa veel, et kõik teed
viivad Rooma). Suures metsas käisime ka.
Tutrusime metsaaluse taimestikuga ja olime
hästi ettevaatlikud, sest metsas pidi roo-
majaid leiduma. Otsisime metsast mitme-
suguseid kujundleid - puujuur nagu uss,
puuoks nagu tool, puukäsn - seen nagu
vaas jne. Võtsime kaasa herbariseerimi-
seks selle metsa taimi, mitte sellepärast,
et meil neid ei ole, vaid n.ö. mälestuseks.
Puhkehetkel vaatlisime taevast rändavaid
pilvi. Palju leiti muinasjutulasse ja nõi-
dasid, mõni püüdis teile selgeks teha, et
ta näeb lindu, hobust jne.

Jälle arus. Nüüd Turva vesi koos jär-
vega. Järv hakkab kinni kasvama. Värde-
sime selle järve taimestikku. Karksi pais-
järve taimestikuga erinevus oli suur. Üks
on ikka uus teine vana järv.

• Matk - Ravimtaimi korjama!

Matk taimus tähekeste kaupa. Koguti
naistepuna ja õpiti tundma tema ravi-
omadusi.

- **KOOLIAIA NUHTLUS.** Juba varakavadest peale tik-
kusid kolhoositöötajate lambad kooli territooriumile. Ikka hirmutati nad ära. Alul päeval
olid lambad peremeesteks kooliaias. Tagajärg:
trambitud peenrad, purustatud taimed.
Otsustati: uued külvid, terveksjäänud tai-
med ümber istutada. Sügisene aed ei paku-
nud rõõmu ei endale ega rajaeni kooli-
aedade ülevaatuse komisjonile.

JUULI - KUU ON SUVE HARIPUNK.

- Metsanäitus „Suvi lilledes“.
- Ekskursioon Pärnusse. Käisime Pärnu loomates
parkides, koduloomuuseumis ja sübisime mitu
tundi rannas. Suvi ja rand on meie ootuseks
ka edaspidi.
- Matk „Ravimtaimed“
Ravimtaimi kogusime suve jooksul 14,620 kg.
- „Rukkilille“ vratasid - keulasid Tartu Plast-
masstoodete Kombinaadi ja Neia tsehhi
töötajad.
- Traditsiooniline matk ümber Karksi pais-
järve - Eesti NSV 36.aastapäeva tähistamiseks.
- Algasid ettevalmistused kooli 100. aasta-
päeva tähistamiseks - kooliterritooriumilt
heina küsimine, kuivatamine j.t tööd.
- Programmikohaste herbaariumide valmista-
mine.

AUGUST

- Koguti viljajäätmeid põldpüüdele.
- Matk „Kasekõrva jahil“ saime ligi 10 kg kasekõrva. Õpiti tundma uusi taimi, peamiselt lilli.
- Üldine laagripäevak kooliümbruse korramiseks. Kuid hein pandi varjuga talviseks lisataiduks metsloomadele.
- Teoses saadava kuoli 100. juubeliga jätkus kõigile rohkesti tööd
 1. Korrastati teekraavid, hekkide alused, korras hoiti mänguväljak
 2. Koolimaja, punker, aiad said uue värvikatte.
 3. Rohiti kooliaeda
 4. Õpiti isetegevusettekandeid jne.
- Valmis stend „Loodus ja meil“.
- 3 õpilast võtavad osa Moskva Rahvamajandussuaduste Näitusest (lilled)
- Lillekompositsioonide kollektiivne valmistamine.
- Esinemine kuoli 100. juubelipäeval.
 - a) Aktusel.
 - b) Sõnalis-muusikalise montaažiga „Rukkilill“ õhtusel koosviibimisel.
- Klassi kaunistamine 1. septembri aktuseks. Lillekimbukeste valmistamine 1. kl. astujatele.

SEPTEMBER – LAHKUMISLAULUDE KUU.

- Näitused „Näel rõõmustavad meid sügislilled.“
„Neid seeri me sööme, neid mitte.“
„Meie metsaande“ - jultidel.
- Küllastati Polli Katsabaasi luuviljades korraldatud näitus „Ploom“ ja kuulati teadusliku tööalaja E. Jaama juttu seoses teemaga.
- Viktoriin „Metsa ehted.“
- Oktoabrilaaste koandus „Tee ääres kasvavaid ja äitsevaid taimi.“
- Kollektiivne vaatlus: „Looduskalendrist lahkuvad linnud.“
- Koguti tammetaruseid.
- Kooliaia vaatluste läbitäitamine. Koristustööd. Maa ettevalmistamine uueks kevadeks.

OKTOOBER – JÄRSTE VIHMADE KUU.

- Ettevalmistused matkaks „Tere, sügis!“
a) Looduskalendri täitmine
b) Oktoabrilaaste koandus: „Kui rohi kräbisel hallast ja vesi külmub.“
c) Üve, Anti, Kuldar istutasid kokku 3 raht-rapuni.
- Matk „**TERE, SÜGIS.**“
Vaadeldi sügisest metsa, taimestikku, putukate tegevust (loomi) ja teisi sügisele iseloomulikke tunnuseid.

Kauris oli uduis paisjärs. Järvel ujusid sini-
kaelpardid. Saim kuulda ka nende lennu-
vihinat. Osa järvest oli tumeda kuusemetsa
käärus, vesi paistis tumerohelisena, süngena.
Rainis arvas, et selles kohas võib küll mõni
hirmus metsloom olla. Õpetaja ütles, et hirm-
sat metslooma sünni ei ole, aga looduse võib
inimene küll hirmsaks teha.

Täime koasa: 1. kl. värvilisi puudelehti.

2. kl. Öitsvaid lilli

3. kl. seeni.

Sügisilli võtsime ka aiast ja korraldasime
näituse. Väljapanekute hulgas oli lillede ja
seente pilti

- Viktoriin näituse eksponaatidest.
- „Tere, sügis“ matkast rääkisime ka Eesti
Raadios.
- Konkurs: 1. nädal „Minu kodukoht värvis“
2. nädal „Minu kodumaa laulus“
3. nädal „Minu kodust (koduimaast)
Amalooming.“
4. nädal „Loodus muusikas.“

NOVEMBER – TALVEVÄRAV.

- Loodustemalist filmide ühiskülastus Pollis.
- Oktoobrilaste koandus: „Aidake meid!“
„Kop - kop - kop - kop!“ Aina tuuled, vihmad,
öökülmad, lumesajud. Päevad on varblase-

nokast lähemad, ei jõua isegi nälga vaigistada. Kop - kop - kop - kop! Nüüri tulitame ennast meelde.

Nü algas koondus. Koondusel vääkisime linnukestest ja loomvadeist, kes ei heida talveunne, kes ei lähe lõunamaale ega poe sambla sisse. Juttu oli sellest, et kirsside, marjade, õunte eest on vaja linnukestele välg tasuda. Siia jäi palju linnukest. Aga lapsi on ka palju. Nitame siis linnukestel üle talve elada.

- Nõvembrikuu jooksul pandi kooli juurde üles 13 toidulauda, oravad said tamme-tõrusid ja pähkleid.
- Linnude ja metsloomade toitmine kestis kogu talve. Linnud söid hästi, aga loomad kasutasid meie abi vähe.
- Tututi farmide tööga.

DETSEMBER ON AASTA KESKÖÖ.

- Päevad on lühikesed, sellepärast suur tegemisi ette ei võta. Kogusime loodusteemalisi mõistatusi ja mõistatasime neid.
- Lahendasime ristsõnamõistatust: „Olen talikübaline.“ (lind, loom)
- Tegime uue stendi „Meie kodukoht pildis.“
- Lugesime neid loodusteemalisi raamatuid: J. Sokolov „Tasta metsas.“

N. Bianki „Metsaundised“.

A. H. Tammsaare „Priss ja liblikas“.

JAANUAR - KONEVA LUME, PAKASESTE ÖÖDE JA KÜLMA KUU.

- Matk - kohtumine, naielangil töötavate inimeste töö jälgimine, vestlus om. Kääsaarega.
- Kogume vanarahva tarkust veebruari kuu kohta.
- Oktaabrilaste kaandus: „Oktaabrilaps armastab loodust.“
Looduslikust materjalist suveniiride valmistamine.
- Loeme raamatuid:
J. Kaplinski „Kes mida sööb, kes keda sööb.“
A. Raitviir „Keradlilled.“
- Programmis ettenähtud külvide teostamine.
- Okste klassitoomine pungade puhkemise vaatlusteks.

VEEBRUAR

- Ettevalmistused matkaks „Jäljed lumel.“
1. Õpime tundma lindude ja loomade jälgi.
2. Miks loomad liiguvad metsi mööda.
3. Selgitada välja parim jäljetundja.

• Matk „JÄLJED LUMEL“

Eesmärk: „Kes külastavad meie metsi, põlde? Miks? Eesmärk seotud koolipiirkonna sõjaveteranide tervitusega.“

Täimus jalgsimatk Longi metra, kus otsiti metsloomade jälgi. Eriti rohkesti „loeti“ neid söötmiskohade juures. Täiendati toiduvarusid. Tundsiime ära jänese, rebase, kitse, põdra jäljed. Aga ka pisikesed arava, hiire ja linnu jäljed. Rääkidel nägime inimeste ja veomasinade jälgi, aga ka jänest tagaajanud korsa jälgi. Rahn oli punkaort purustanud, orav käbisid näri. nuid, kitsed lund kraapinud.

Koolipiirkonnas on 13 sõjaveterani, seetõttu istuti Pallist bussile ja osa matkast läbiti sõites. Sõjaveterane tervitati nende kodudes väikesel kontserdiga, kingiti lilled ja riputati kaela mälestusmedal. Leningradi blokaadi päevadest rääkisid Linda ja Tõnis Arlovid.

- Viktoriun jälgede tundmises
- Autasustati kooli tublisid loodussõpru (Uue Mueküla, Ivi Liiv, Juhan Taps.)

Looduskaitse tööest vastutav
õpetaja koolis: õpmgal